

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Тел.: HENDERSON 4-0237 4-0897 УНЦ: HENDERSON 4-1016

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ ВІДКИНУВ ПРОТЕСТ ЗДА В СПРАВІ ЗАСУДЖЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ

АМЕРИКА ПІЛНУЄ ДАЛЬШУ АКЦІЮ В ТІН СПРАВІ

Вашингтон. — Уряд комуністичного Китаю відкинув американську протестаційну ноту в справі 13 засуджених американців, і тепер уряд ЗДА вживає нові способи й заходи, щоб добитися звільнення мирним способом несправедливо засуджених громадян. Сенатор Вільям Ф. Нолленд заявив, що найкращою реакцією з боку ЗДА буде блокада американською флотом узбережжя Китаю. Але дипломати твердять, що цей засіб не могли б самі ЗДА здійснити, бо до блокади Китаю треба б згоди і інших держав, союзників ЗДА. Генерал Джеймс Ван Фліт радить, щоб уважати переміну в комуністичній політиці, бо ж самі комуністи його зривали, затримували американських полонених. ЗДА можуть пропонувати справу до розгляду американських громадян Раді Безпеки Об'єднаних Націй до дальшого вирішення, або могли б скласти представників Маніфес-

Австрія і ЗДА погодилися щодо мирного договору

Вашингтон. — У висліді конференції, що їх австрійський канцлер Рааб проводив у Вашингтоні з президентом Айсенгавером, державним секретарем Деллессом і іншими представниками ЗДА, відомо спільний комунікат, в якому стверджено, що обидві держави погодилися щодо ко- нечності поклати якнайшвидше кінець періодові окупції Австрії та підписати з нею мирний договір про відбудову повної її суверенності. ЗДА і Австрія ствердили ще раз, що між ними панують взаємні найглибші приязні. Зазначено теж,

Боятися, щоб МекКарті не створив третьої партії

Вашингтон. — Республіканці боятися, щоб сенатор Джо- зеф МекКарті не зорганізував третьої партії, якщо Сенат ухвалить йому догати за його доперішню діяльність. Мек- Карті мав би в 1956 році кан- дидувати на президента ЗДА і тим способом розбив би Рес- публіканську Партію і спри- яв перемою демократів під час президентських виборів, які відбудуться через два ро- ки. Сам МекКарті заявив, що він не думає кандидувати на президента держави, але най- новіші події вказують на те, що молодий сенатор із Вис- кансину може на це відважи- тися: 1) Сам МекКарті зая- вив, що він не має нічого про- тив того, щоб його судили Се- нату. Цією заявою він хоче від- крити собі шлях до виступу з Республіканської партії як її мученик. 2) Початковий успіх

ЗДА за обмеження торгівлі з Советами

Вашингтон. — З Вашинг- тону повідомляють, що кабін- ет президента Айсенгавера має перевірити справу торгів- лі Заходу з Советами. Цей перевірник домагається най- вищої американської урядової чинності, як бачать, що кра- їна Західної Європи пороз- біжана проблемами. Советам це товари, які потрібні до збіль- шення їхньої промисловості. Згідно з інформацією уряду Совети купили в Західній Єв- ропі цього року промислових товарів на суму 600 мільйо- нів доларів. В останніх міся- цях Совети купують в Захід- ній Європі такі машини і а- віаштунгання, яких ЗДА не

Сподіваються ревеліації у зв'язку з советським шпигунством в ЗДА

Вашингтон. — Департамент справедливості сподівається, що незабаром може прийти до сенсаційних відкриттів у зв'яз- ку з советським шпигунською сіткою в ЗДА. Слідство в справі советської шпигунської сітки ведеться від давня, коли ще 1948 року Елізабет Бентілі заявила, що була кур'єркою для російських шпигунів. Бентілі назвала ряд осіб, які працювали в шпигунській сітці, але суд не мав інших свідків, і не міг покарати цих шпигунів. Тепер, згідно з но- вим законом, суд може обця- ти імунітет тим комуністам і шпигунам, які погодяться ви- крити таємниці комуністичної підпільної акції. Суд не по- відомляє, яких свідків він буде покликувати до свідчень. Але часописи сповідають, що Бентілі назвала прізвища двох високих урядовців, замішаних у цю аферу, між ними є Геррі Декстер Вайт (який помер) і Л. Куріє, асистент президента Рузвельта під час останньої війни. Згідно з новим зако- ном, свідок, коли він пого- диться зізнатися, дістає за- певнення про некаральність — мусить виявити все, що знає про дану справу, бо інак- ше його судитимуть за образу суду.

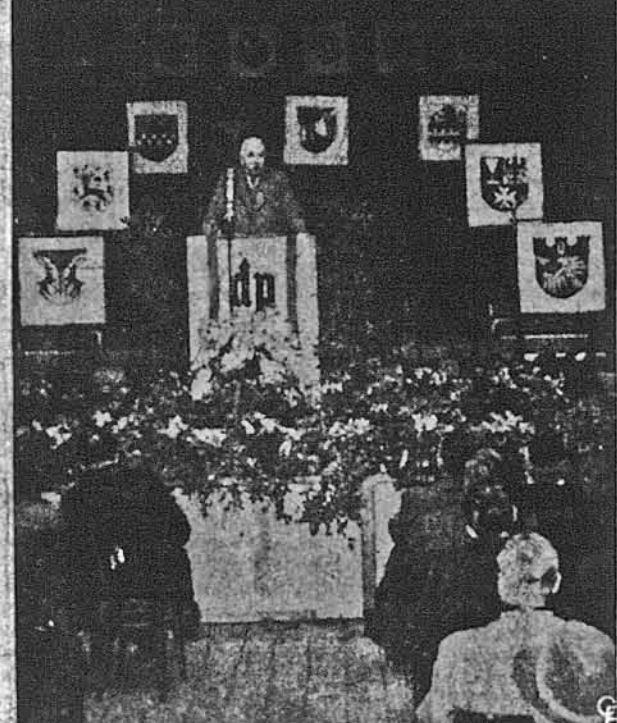
Президент закликає до боротьби проти наркотиків

Огеста, Джорджія. — Пре- зидент Айсенгавер закликає самодержавні чинники та міждержавні чинники до бо- ротьби проти наркотиків. Президент поклав до жи- ття п'ятичленний комітет, який має поборювати меза- конне вживання наркотиків і при допомозі всіх можливих

В АМЕРИЦІ

● Демократична Партія асигнувала на вибір губернато- ра в штеті Нью Йорк коло міль- йона доларів. Партійний комі- тет має ще боргу 434,499 до- ларів. Республіканці видали на виборчу кампанію в цьому са- мому штеті 884,679 доларів, але й закінчили надатиши 50,148 доларів.
● Місє Уайберс — панна Вірджинія Дуглс Лі зрелася контрасту, який запропонува- ла одна кіноа студія, і вий- шла замуж за Роджера А. Глєс- бі з Муніє, Індіана.
● Населення нашої землі, що становить 2,500,000,000 осіб, в 1980 році становитиме коло чотирьох більйонів. Так пере- бачає Джон Д. Дюранд, дирек- тор популярного відділу Об' єднаних Націй.
● Секретар лєтуства Гаролд Е. Толборт заявив, що „мир- не співіснування" в комуністич- ному значенні треба розуміти так: „Він існує, коли сильні, що себе оборонити; він згине, як- що слабші або неготові до оборо- ни".
● Новопризначений сенатор Ол- бен В. Барклі відзначив свої 77 народини в Сі Айлєнді в Джор- джії, де він п'ять років тому після одруження перевіз свої медові місяці.
● Генеральний прокуратор ЗДА Герберт Враннелл, промов- ляючи до американців у столи- ці Бразилії Ріо де Жанейро, за- явив, що вони мусять повсяк- час пам'ятати про те, що ко- муністи стараються порізніти американські країни.

СТАРА „НОВА НІМЕЧЧИНА"



Залишки старої „Німеччини" з часів Гітлера все ще змагаються з післявоєнною Німеччиною канцлера Аденауєра. Відомою тієї старої „Німеччини" з тепер права „Ні- мецька Партія", в якій поважно ролю грають були есе- си, члени гітлерівської еліти. На фото: зібрання „Німецької Пар- тії" в Берліні, під час якого побито двох молодих людей за те, що вони не встали під час співання відомого німецького гимну „Дойчланд Ібер аллєс" — Німеччина понад усе.

Німці домагаються звільнення воєнних злочинців

Бонн. — Дві західно-ні- мецькі політичні партії, — Ні- мецька Партія і Партія Віка- рій, зажадали, щоб Берлін ратифікував Паризького до- говору західної альянції та за- хідно-німецький уряд прого- лосив загальну амністію для всіх воєнних злочинців і щоб означено подальше бу- ло до публічного відомо доклад- не число в'язнів, що відси- ляють кару за свої воєнні злочини. Це домагається офор- мити у формі парламен- тарного внеску, як дезидерат

Аденауєр виграв вибори в Баварії, програв у Гессе

Бонн. — В неділю 28 ли- стопада відбулися вибори до обласних парламентів в двох краях Німецької Федератив- ної Республіки, в Баварії і Гессі, які викликали вели- ке зацікавлення тому, що в них уперше велася агітація на площині затвердження як відкинення Паризького до- говору про обзорови Німеч- чини й порозуміння з Фран- цією про Зарпінну. У Баварії Християнсько-Суспільна Унія, яка є відповідником Християнсько-Демократичної Партії канцлера Аденауєра здобула величезну більшість, хоч докладного підрахунку з усіх виборчих округ ще нема.

Папа знову поважно захворів

Рим. — Здоров'я Святішо- го Отця Папи Пія XII знову значно погіршилося. Повер- нувшись із своєї літньої ре- зиденції в Кастель Гандоль- фо, де він перебув останні 4 місяці, Папа мусів відразу, на доручення свого пості- яного лікаря, проф. Рікардо Лізі, покластись до ліжка. З ватиканських джерел пові- домляють, що нема причини до алєрму і вказують при- тим на факт, що перед виїз- дом із Кастель Гандольфо Папа нараджувався ще з єв- киї в своїх найближчих до- радників. Проте стан Папи

Буря шаліла біля західних берегів Англії

Лондон. — Від останньої п'ятниці вночі шаліла біля за- хідних берегів Англії і Валії найбільший шторм, як його пам'ятають найстарші тамош- ні моряки. Цілий ряд біль- ших і менших кораблів впа- дів його жертвою. Всі рятів- ниці човни й ті кораблі, що переловлювали сигнали від загрожених кораблів, брали участь в героїській рятівни- чій акції, самі наражаючись на загиб. Скільки жертв покищо невідома. Недалеко міста Корнвелл затонув рабел „Ремблер Роз" місто- ти 1,400 тонн. Великий та- кер „Ворлд Конкорд", місто- ти 20,125 тонн, розлетівся на дві частини. Його 25 членів залога врятував літако- несець „Лілострієс". Плаваюча морська ліхтарня „Савт Гуд- він", що прєстерігала перед скелями Гудвін, зірвалася з якоря і була загнана на мі- лину. Кількох опілілих з катастрофи моряків, що роз- пучливо боролися з хвилями, знайшли там прибіжжє.

МАЛЕНКОВ П'Є НА ЗДО-РОВ'Я „ТОВАРИША ТІТА"

САБУРОВ ЗАПЕВНЯЄ, ЩО СССР НЕ АТАКУВАТИ-МЕ ЗАХОДУ, КОЛИ ЗАХІД НЕ ЗАЧЕПІТЬ СОВЕТІВ. — У МОСКВІ ВІДБУДЕТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ СССР І ЙОГО САТЕЛІТІВ

Москва. — На прийнятті в югославській амбасаді в Мос- кві з нагоди 9-их роковин проголошення Югославської Республіки з комуністичним режимом під кермою „мар- шала" Тіта, всі найвищі до- стоїнники Советського Союзу пішли тост на честь „товари- ша Тіта і югославської Кому- ністичної Партії". Советськи- ми гістьми в югославського амбасадора Добривою Відіча були Малєнков, Хрущов, Мо- лотов, шаршал Буганін й інші члени керівної кліки. Коли присутні західні корес- понденти не звертали уваги на маніфестацію советських достїнників на честь Тіта, Хрущов голосно крикнув: „Ми пішли за товариша Тіта і Югославську К о м уністич- ну Партію!" Ця маніфестація — зауважують американські ча- сописи в своїх перших комен- тарях — є продовженням за- ліпня Москви до Югославії, щоб відтягнути її від Заходу, або щонайменше посіяти в Заході зерно недовір'я до Югославії. На тому самому прийнятті советський віце-прем'єр Сабу- ров сам затримав одного аме- риканського журналіста і по- чав із ним розмову на тему „співіснування". Він заявив, що Совети не атакують

Заходу так довго, поки За- хід перший не атакуює Мос- кви. „Але тоді може бути не- безпечно" — погрозив Сабу- ров. „Мирні" тенденції Совет- і підкреслює Малєнков, під- нісши чарку „за мир". — Тим часом до Москви з'їха- лись делегації всіх сателітес- ьких держав під проводом сво- їх прем'єрів і міністрів зако- рдонних справ. Сталося це у зв'язку з закликом Советів, щоб 29 листопада відкрити велику міжнародну конфе- ренцію всіх європейських держав для встановлення „колективного пакту безпеки для Європи" і з'єднання Ні- мецьчини на „демократичних" засадах під умовою „нє- тралізації", отже позбавлен- ня всякої збройної сили. На 23 держави, що одержали бу- ли таке запрошення від Мо- лотова заявили свою згоду тільки Польща, Чехослова- чина, Мадярищина, Болгарія і Румунія. Всі інші або зовсім ще не дали офіційної відпо- віді, або відповіли відмовою. В понеділок 29 листопада ма- ла все оди розпочатися кон- ференція Советів з їх сателі- тами, — позбавлена, очеви- дно, всякого політичного за- значення і зведена до того, що Молотов ще раз продиктує слуханим невилітним при- казом „старшого брата".

Югославські комуністи передбачають „тітоїзм" у Мадярищині й Румунії

Београд. — Югославські комуністи твердять, що ма- дярищині й у Румунії поміт- но зростає невдоволення з повного підпорядкування на- родного господарства цих кра- їн московському диктатору. В обох країнах, які завжди були країнами сільсько-госпо- дарського експорту, не припи- няються господарські, ба на- вить харчові труднощі. В Ру- мунії кількакратно відклада- ли конгрес комуністичної пар- тії через невдоволення в пар- тійних радах. В обох держа- вих будиному зростає в з'я- влях тамошніх „тітоїстів", а- декое навіть прийнято назва- на високі становища. Тому Югославія поручає Америці вести прикрипну політику супроти „тітоїстського" руху — дати нову позичку й, Ю- гославії, щоб перетягнути са- телітські країни від Москви. Однак, як пишуть американ- ські газети, у Вашингтоні не певні, чи є якась різниця між- ними комуністичними країна- ми, які підлягають Москві, і- тими, які їй не підлягають.

Йошіда зрікається прем'єрства

Токіо. — Японський пре- м'єр Йошіда Йошіда, який від 6-ти років керував долею післявоєнної Японії, рішєвсь добровільно зректися свого становища, послухавши по- ради своїх політичних прия- тель, стурбованих атаками противників. 78-літній Йоші- да, лідер найбільшої в Япо- нії ліберальної партії (консер- вативно-правої), відкрив ще у віаторок 30-го листопада но- ву сесію парламенту і в тому ж дні рішєвсь долю його у- ряду та його наступника. Не- тільки соціалістична, але й друга поважна консерватив- на партія демократів, є в го- стрій опозиції до Йошіди, за- кидаючи йому автократичний спосіб урядування. В остан- ньому тижні кількадесять йо-

В СВІТІ

● Інспектора паризької полі- ції Діда викликули зі служби за те, що він негідно не повідо- мив зверхньої влади про одерж- ання від свого агента таємних нісьйонських документів, як та- кож за публічний виступ проти міністра внутрішніх справ. Во- динчас Дідов признали, що його праця і його ревеліації довели до відкриття шпигунської сітки, яка добувала для комуністів різні секретні матеріали Державної Ради Оборони.
● На запрошення зах. на- м'єр уряди прибули до Західної Ні- мєччини на одиомісячні відвід- ини три посланники американс- ьких міст: Атланті в Джорджії, Аллєнтаві в Пенсильнії і Пітл Рок в Арканзасі. Посадник За- хіднього Берліну Шрайбер ула- штував на їх честь бенкет.
● За розпорядженням кан- цлера Аденауєра створено окре- му комісію, що має плінувати, як затягнати політичних, госпо- дарських й культурних азаманів Франції. Ця комісія підляга- тиме безпосередньо міністрові закордонних справ.
● Звільнений з советського по- лону італійський поручник

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреса платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ МОТИВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

На тому самому тлі складної міжнародної ситуації, що зродила нові голоси про потребу "мирного співіснування" з більшовицькою Москвою, виник новий, протилежний мотив в американській закордонній політиці, який вимагає "співіснування" протиставити вимогу не з'ясованої ще ближче "рішучої акції". Виразником цього нового напрямку є лідер республіканської дотеперішньої більшості і в новому Сенаті вже меншості, сенатор Вільям Навленд. Це спонукало деякого й новий напрямок у політиці назвати "новлендизмом".

В чому полягає "новлендизм"? Сенатор Навленд та його однодумці належать до "правого крила" республіканців, яке досі мало опінію "ізоляціоністів". Новий напрямок не має нічого спільного з ізоляціонізмом, хіба те, що своєю "рішучою акцією" проти більшовицького міжнародного комунізму готові повести без уваги на союзників. Конкретно і всупереч усім закликам до "співіснування", до яких частинно долучився і президент Айзенгавер, хоч і в повній свідомості агресивних цілей Москви, очолювана сенатором Навлендом група республіканців домагається зрівняння дипломатичних взаємин з Москвою та іншими комуністичними країнами і стоїть на становищі, що будь-який дальший прояв комуністичної агресії, в будь-якій частині світу і будь-якими засобами, включно з т. зв. "інфільтрацією" і підірванням, повинен викликати автоматично й негайно американську протипокіркову тактику засобами і в такому місці, що були б найкорисніші для Америки. Це виключає також і атомову війну та воєнну акцію безпосередньо проти СРСР.

Становище "Новлендівського крила" в республіканській партії має багато прихильників, але загальна публічна опінія ставиться до його програми з деякими застереженнями, зокрема з уваги на міжнародну настрій. Відомо бо, що не Америка і не американський уряд видавничу тепер знову проблему "співіснування". Вони тільки зреагували на такі настрої в інших країнах, зокрема європейських з Англією на чолі. Своєю концепцією "співіснування" Америка називає радше "збройним миром", або — як висловився президент Айзенгавер — "миром через силу". Це значить, Америка здає собі справу, що Москва ніколи не зречеться своєї мети — опанування світу, але від переходу до здійснення цієї мети можна відстранити її могутність вільного світу. Отже, свою концепцію актуальної тепер серед європейських союзників проблеми "співіснування" намагається Америка перетворити радше на "модус вівенді" — якусь можливість життя, маючи на увазі наймоірніші страхотні та знищення, що їх могла б принести нова світова війна в теперішній атомовій добі.

Настановлення групи Навленда в закордонній політиці виходять з таких самих "чуттєвих", як настановлення сенатора МакКарти в справах внутрішньої загрози. Тим часом боротьба проти комуністичної загрози вважалася за надто серйозну і скопмлювану, щоб можна було підходити до неї з чуттєвого боку. Це бо могло б легко порізати самих противників комунізму, відчужити союзників та залучити Америку самотньою в тій боротьбі. Цього саме найбільше бажав собі Москва і в цьому напрямку йдуть її головні аусули. Боротьба проти світової комуністичної загрози вимагає напруження холодної калькуляції, повного реалізму та єдності вільного світу, отже й відповідної уваги до кожнокласних обставин та кожнокласного настановлення й настроїв того світу.

Все як така оформлення "новлендизму" може відіграти в теперішній ситуації позитивну роль, як побажана протипога проти дефіцитизму, з одного боку, і постійної загрози угодиства й "миру за всяку ціну" — з другого. На тлі двох крайностей — ліберального "аніверста" й правого "активізму", та на тлі урядової "золотої середини", американський нарід і світова публічна опінія можуть здати собі справу з цілого комплексу більшовицької загрози і легше знайти правильну розв'язку для її зустрічі. Бо хоч і як наші симпатії можуть бути по боці "новлендизму" та його рішучості в становищі проти більшовицького, всім нам залежить на тому, щоб більшовицьким не тільки поборовавши, але й перемогти і щоб по перемозі досягнути, по змозі, як найменшими жертвами. Це зовсім не виключає того, що власне рішучість сен. Навленда та його групи могла б таку перемогу запевнити. Це більше, ніж переконання, що з усіх лих, які більшовицьким приніс світові, таке лихо радикальної операції на знищення більшовицького було б найменшим.

З'їзд українських письменників у Києві

Наприкінці минулого місяця відбувся в Києві 3-й з'їзд Спілки українських письменників. Обставлений він був дуже імпозантно. Уряд приділяв для цієї імпрези асн залі будинку Верховного Совету на Липках. У фойє цього будинку, прикрашеному відповідного змісту транспарантами й лозунгами, влаштована була виставка, яка мала зображувати "шлях розвитку української літератури між другим і третім з'їздами". На виставці делегати й гості оглядали книжки українських підсовєтських письменників, поетів і драматургів, видані не лише на Україні, але, в перекладах, і у Росії, Узбекистані, Киргизії, Чувашії, Румунії, Польщі, Литві, Латвії, Болгарії та Східній Німеччині. Звичайно, творів росстрільних, засуджених і депортованих до концентраційних таборів письменників на виставці не було — і про них молоде покоління українського народу майже нічого не знає.

З'їзд відкрив Олександр Корнійчук — дотеперішній улюбленець партії і уряду, якого недавно звільнено з посту міністра, щоб він мав можливість "присвятити себе творчій праці". Корнійчук, між іншим, поінформовав присутніх, що за останні шість років видано мовами народів СРСР 1.600 творів українських письменників загальним накладом 50.000.000 примірників. "Українська література", — сказав він, — виростає й змушує в боротьбі проти буржуазних впливів отруйного космополітизму і найлітшого ворога українського народу — буржуазного націоналізму". Чи не хотів би сказати бувший прем'єр-міністр, що який не буржуазний націоналізм, то української совєтська література не виростає і не змушує...

Президію з'їзду обрано в складі: Бажан, Байдебура, Василевська, О. Вишня, Воронько, Гончар, Дмитренко, Забіла, Загородній, Козлянюк, Корнійчук, Новиченко, Панч, Попович, Рибак, Рильський, Складенко, Сморчок, Собко, Тичина, Хижик, Червоненко, Шевель, Шовкопляс. Як бачимо, у складі президії майже половина нових імен — письменників, що приїхали в літературі вже після останньої війни.

Про стан і завдання української літератури доповідав голова правління спілки письменників Микола Бажан, нагороджений недавно, з нагоди свого 50-річчя, найвищою відзнакою СРСР — орденом Леніна. Остаточню розбиваючи припущення деяких публіцистів на Україні й на еміграції про "свіжий вітер", що нібито повіяв після смерті Сталіна, — Микола Бажан заявив, що "основою творчої методи радянської літератури залишається метода оцілістичного реалізму", завдяки якій письменник, може в художніх образах правдиво відобразити історично-конкретну правду життя в її революційному розвитку".

Отже, все по-старому. Розпитується за підсвіткового читача, Бажан заявив, що за останній час цей читач тут знайомості з місцевими українськими провідними діячами.

В цьому ж таки часі починається його визначна філіятропна діяльність, спрямована на підтримку української преси й українських культурних установ.

Велике діло зробив для усвідомлення землі своїми "Розмовами про сільське хазяйство", Чикаленко цим не обмежився. Як той свавольський праведник, він не заковав свого таланту в землю. Добрий господар, він увесь свій свій і своє майно віддав на користь рідного народу. Він опікується кнгарнею, яку провадила київська Українська Громада під фірмою Кнгарній редакції "Київської Старини", оплачує говорари за українську белетристику, яку цензура почала пропускати в 1900-их роках у "Київській Старині" (повісті й оповідання Вол. Винниченка, В. Грінченка, М. Коцюбинського, М. Чернышевського, Л. Яновського та ін.); оплачує повість Д. Мордовця, поміщену в "Літературно-Науковому Віснику" — автор не прийняв цього гонорару й він став основою стипендіального фонду при НТШ для допомоги українським письменникам під назвою "Фонд імени Д. Мордовця".

На цьому місці варто пригадати, що саме Чикаленкові завдячує українська література, що не пропав для неї такий талант, як Винниченко. Василь Пилипович Степаненко, управитель кнгарній Київської Громади, з величезною увагою ставився до оповідання молодого невідомого студента, який приніс йому на перегляд своє оповідання, і той збентежений вибіг із кнгарній, залишивши в рукописі. Чикаленко, довідавшись від Степаненка про цей випадок, узявся читати залишену річ і, побачивши, що це непересічний твір, розшукав автора, яким був Винниченко, й надрукував його оповідання в "Київській Старині".

Це оповідання — "Краса і Сила" — започаткувало блискучу літературну кар'єру Винниченка. Великий землевласник, Чикаленко проте дає в 1903 році тисячу карбованців Українській Революційній Партії на видання часопису для селян — "Селянин".

Не забував він і про високошкільну молодь — фукдустипендію для студентів у львівській "Пресі" й у львівській "Академічному Домі" у Львові для незомого високошкільної молоді, поставивши тільки одну умову, щоб там завжди мали притулок юнаки з Наддніпрянщини. І дійсно, молоді емігранти зі Східної України перший етап свого перебування в столиці Галицької Землі починали з Академічного Дому при вул. Супіньського: Андрій Жук, Микола Зализняк, Єв. Козловський, Олександр Назарів, Вадим Шербацький та ін., включно з автором цих рядків.

В липні 1904 р. коштом Є. Х. Чикаленка зорганізував проф. М. Грушевський виїзд курсу українознавства у Львові для наддніпрянської — передусім — молоді.

Ці курси багато спричинилися не тільки для ознайомлення їх учасників із предметами, на них викладалися, але й з культурним та політичним життям австрійських земель та сприяли зближенню української молоді російської й австрійської зацікавлених думаних. Точнісінько, як за Сталіна. В них узяли участь за призначенням: Рильський, Тичина, Шовкопляс, Рибак та ін.

Потім з "казнобійної" промовою виступив секретар ЦК компартії Кириченко, який почав поетів і письменників, де і в чому шукати надхнення і як свої твори писати. Присутні дуже уважно його вислухали і — віддавши за мовчання — нагородили бурхливими оплесками.

До нового складу Спілки

АМЕРИКАНСЬКИЙ АРХИШПИГУН

50 років тому в замовній міщанській родині в Балтіморі народився Алджер Гісс. У 1922-26 скінчив там же Джанс-Гопкінс-університет, а в наступних двох роках студіював право в Гарвардському університеті. Там протегував його тодішній професор права, теперішній суддя Найвищого Суду Фелікс Франкфуртер. Як молодий адвокат, працював спершу в правничих канцеляриях у Бостоні, де й одружився, маючи 25 років. У 1933 році переїхав до Вашингтону, де працював як адвокат в Адміністрації Хлїбороского Застосування Генрі Воллеса, що потім став віце-президентом, а від політичного життя відійшов під натиском публічної опінії, обуреної його прокомуністичними виступами. Тоді, у 1933 році, Алджер Гісс вступив до комуністичної партії. У 1934 р. зібрав перші інформації для Совєтів — від сенатського слідства в справі муніції, а від 1935 року став безцінным інформатором Москви, вийшовши до Державного Департаменту, спершу як помічник заступника державного секретаря, а потім як директор відділу для спеціальних політичних справ. По нинішній день є таємною, яким чином президент Френклін Д. Рузвельт міг у 1943 році іменувати Гісса директором відділу, що зосереджував найбільш дипломатичні тайни З'єднаних Держав, коли вже в 1939 р. Віттакер Чамберс, колишній активний комуніст і товариш Гісса з однієї партійної клітинки, повідомив заступника державного секретаря Верле, що Гісс — совєтський шпигун, а в тому самому році американський амбасадор В. О. Буллїт перестеріг Рузвельта, що, згідно з інформаціями французького уряду — Гісс працює на совєтський шпигунський службі!

Не зважаючи на всі ті перестороги, Гісс грає ще 6 років величезну роль в американській політиці і був членом американської делегації на міжнародній конференції в Ялті і Дембартон Окс. Він користується таким довір'ям і повагою в Рузвельта, його наступника Трумана і в усьому державному департаменті, що саме йому доручено підготувати адміністративну частину конференції в справі заснування Об'єднаних Націй у Сан Франсіско в 1945 р., який став генеральним секретарем. Шойно в 1946 р. сам Гісс зрікся свого становища в державному департаменті, щоб стати президентом Фонду для Світового Миру з фундації Карнегі. Аж у 1948

році вибухла бомба: Віттакер Чамберс публічно, перед комітету Комісії для дослідження протинамериканських дій, оскаржив Гісса в шпигунській роботі на користь Совєтів. Гісс заскаржив Чамберса за наклеп. На суді Чамберс пред'явив фотокопії всіх документів, що їх давав йому Гісс для передачі більшовицьким. Процес Гісса-Чамберса став світовою сенсацією. Гісс уперто заперечував свою вину, але докази були такі незаперечні, що двократний суд засудив його на 5 років в'язниці: не за шпигунство, бо цей злочин був уже за американським законом, "передатлений", а за кривдистину, бо він присягав, що не був ні комуністом, ні інформатором Совєтів.

Він відсидів у в'язниці в Лебурі, в Пенсильванії, 3 роки і 8 місяців. Решту кари автоматично подоровано йому, "за зразкову поведінку". Він працював у в'язничній крамниці, а ввечері читав книжки з ділянки суспільних наук і політики. Поводився так слухняно, що в останню роцію дістав окрему для себе камеру. 27 листопада п. р. Алджер Гісс вийшов на волю. І з цим днем почалося для нього не тільки нове життя приватної людини (дружина з 13-річним сином живуть у Нью Йорку), але й новий клопіт колишнього шпигуна.

Дві конгресові комісії заявили вже, що покликує його негайно на пересудження, щоб вилучити безліч досі неспівісних справ. Відколи він став був комуністом? Хто завербував його до шпигунської роботи? Хто разом із ним належав до тої самої комуністичної клітинки? Хто привів його на місце Чамберса, як посередник між ним і тою совєтською станцією, що відбирала від нього інформації? Як довго він стояв на совєтській шпигунській службі? Яка була його роль в Ялті, особливо при несподіваному для всіх західних альянтів призначенні Совєтам величезних територіальних концесій на Далекому Сході, в Манчжурії і на Японському морі? Ясно, що відповідь на такі питання могла б допомогти викрити й теперішні дії совєтської шпигунської сіті в ЗДА.

Гісс, як вже згадувало, на своєму судовому процесі все заперечував, а під час відслухування в'язничної кари — мовчав. І тепер він зможе помилуватися на 5-й Додаток до Конституції, то це буде посереднім призначенням його і дискредитацією усіх архішпигунів!

В 1904 р. Чикаленко приступив до Української Демократичної Партії, в якій об'єдналося старе українське громадянство, що стояло на демократичній платформі. Восени 1905 року відбувся з'їзд Української Демократичної Партії. На цьому з'їзді рішено об'єднатися з Українською Радикальною Партією, очолюваною В. Грінченком і С. Єфремовим, в одну Українську Радикальну Демократичну Партію. В цьому з'їзді брав участь і разом із своїми старшими приятелями, Леонідом Миколом Жебуньовим і Григорієм Грингорієвичем Ротмістровим та іншими делегатами Української Полтавської Громади, приїздив яких тепер уже не пригадує. Тоді й вперше познайомився особисто з Євгеном Харламовичем, ім'я якого було мені відоме за року 1897, коли батько мій купив його книжечку про "Чорний Пар".

Там розвивалася громадська й культурна діяльність Євгена Харламовича. Але найважливішою справою його життя, справою, що щільно пов'язана з його ім'ям, була справа заснування й утримання

Українських Письменників вийшли: Микола Бажан — голова, Гончар і Новиченко — його заступники і Семен Складенко — секретар.

Українські письменники зобов'язалися "розуміти працю, як творчість" і основним героєм своїх книг обрати людину, "організовану процесом праці".

Кодис Гоголь сказав: "Нудно жити на цьому світі, панове!" А що сказав би він про совєтську літературну дійсність?

В. С-ко

Роман Степанович

НІМЦІ ВИСВІТЛЮЮТЬ ПОМИЛКИ 3 ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

У 1952 р. появилася на німецькому книжковому ринку книжка Ю. Торвальда п. з. "Wen Sie verderben wollen" ("Кого ви хочете знищити"). Книжка висвітлює відношення німців до всіх поневолених Москвою народів і їх участь у боротьбі з більшовицьким. В цій статті затронуто лише ті місця, де автор обговорює українське питання.

За найкращого знавця східно-європейських справ під час останньої війни Торвальд уважав полковника д-ра Фріца Р. Арльта. Д-р Арльт, бувши учасником походу на Схід, добре орієнтувався в національних питаннях СРСР. Він і піднявся за координаційну працю з усіма східно-європейськими народами.

Восени 1944 р. навізуючи контакт з президентом УНР А. Лівичином, який тоді перебував недалеко Лодзі, д-р Арльт довідався від нього, що для організації українських збройних сил найвідповіднішою людиною є ген. Шандрук.

Після навізання контакту — ген. Шандрук був запрошений на переговори до Берліну.

Ст. 341: Ген. Шандрук на нарадах в Берліні поставив перелумовини, заявивши: "В 1941-му році я покладав великі надії на нашу батьківщину, я перейшов з вашими військами підданств, але мрії поради ніхто не потребував". — "Не цілком", — відповів д-р Арльт, — ви забули про українську дивізію Галичина". Ген. Шандрук відповів: "...по сьогодні воно не називається українським, а тільки галицькою дивізією. Я знаю добре, що вона створена на те, щоб мати найменше..."

Умови поставлені генералом Шандруком (ст. 342): Командний склад для української дивізії, звільнення Бандери і всіх націоналістів з концентраційних таборів, свобода організації, пресистворення тамчасового українського правління, репатріація Німеччини з загарбних територій України. "Під такими умовами ми можемо бути

тих, що "не вірили" і може й досі "не вірять" в його вину. "Новизні" з 22 ч. м. допускат можливість, що Гісс буде твердити, що він був шпигуном тому, бо був "особистим агентом" Рузвельта, щоб добувати йому інформації від комуністичного світу. В усьому разі — афера цього архішпигуна ще не закінчена. Вона може спалахнути новою сенсацією, тим більше, що Алджер Гісс — це розмірно молода людина, бо саме в цьому році кінчав 50 років. Він позбавлений пенсії, позбавлений громадянських прав (права голосування) і стоїтиме під постійним наглядом поліції. Але він станеться далі предмет для розгадування одної з найбільших загадок, що її поставила в його особі Америка: як міг постати і діяти такий архішпигун?!

Німці не вміли використати в боротьбі з більшовицьким найважливішого потенціалу, тобто людського. Цю саму помилку зробили альянти. Автор згадує і висловлює табори полонених, яких американці стріляли танками, насильно вивозили їх у вантажних німецьких вагонах на "родину". Багато з них, "жильцями" відізнавали собі вени, кінчаючи життя на німецькій території. Наш малорозумний Багатурчук, як член власного "Комітету", якось спав своєю душою, емігрувавши за океан.

Одинокий ген. Шандрук в асисті д-ра Арльта представив як слід англійському командуванню "справу Української Дивізії і врятував своїх людей від примусової репарції до більшовицької. (стор. 374-5).

Торвальд у багатьох місцях підкреслює свою прихильність до російського імперіалізму. Не можемо йому заборонити цього і змусити його змінити свій погляд, щоб бути об'єктивним до таких важливих питань, зв'язаних з майбутністю Східної Європи.

Від закінчення останньої війни минує десять років. Не зважаючи на цінний досвід цієї війни, політика Західного Світу стоїть в тому самому мряпінні, що й німецька під час війни. Чи не повторюється історія? На місці власовського "Комітету Визволення Народів Росії", маємо подібний зі старими аспіраціями "Комітет Визволення від Більшовицького

мання легальної української преси на Наддніпрянщині. Як тільки спали тяжкі цензурні пута, що стримували розвиток українського друкованого слова, й настала змога видавати рідною мовою й періодичну пресу, береться Чикаленко за видання місячника "Нова Громада" (1906 рік) й щоденника "Громадська Думка" (1905-1906 рр.), а після припинення останньої царської адміністрації 18 серпня 1906 р. — щоденника "Рада".

"Нова Громада" по році перестала виходити, уступивши місце "Літературно-Науковому Віснику", що його професор М. Грушевський переіс тоді зі Львова до Києва, а "Рада" виходила аж до виходу світової війни, коли з наказу царського уряду була припинена вся українська преса.

(Продовження буде)

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонного майна УНСоюзу.

союзниками", — сказав ген. Шандрук.

Д-р Арльт довідався, що треба також "переговорювати з розумним Гриньохом, Бандерою і різними старшинами Галицької Дивізії".

В тому часі д-р Арльт договорився з прибалтійськими народами і почав організовувати їх батальйони.

"Бандери, Мельник, Гриньох дали свою згоду співпрацювати з Національним Комітетом. Бандера, який від 1941 р. сидів у концентраційному таборі, був негайно звільнений, на рекомендацію д-ра Арльта, ген. Шандрук почав організувати II-гу українську дивізію, яка мала в своїх рядах українців з Придніпрянщини, а її командантом став ген. Дяченко. Незабаром у цій дивізії були впроваджені українські прапори (ст. 416).

"Найбільший заколот робили німці з прибалтійських держав та колишні старшини царської армії, які займали відповідні пости у військовому командирському складі. Вони інформували німців по-своєму, вороже до української справи. Під їх диктандо німці зорганізували Комітет Визволення Народів Росії, який розпочав свою діяльність у листопаді 1944 р. До його складу ввійшли і представники "малоросів", емігрантський професор Багатурчук" (стор. 422).

"Тоді німці почали натискати на всіх, щоб співпрацювали з ген. Власовим" (стор. 423).

"Кальтенбруннер, запитуючи Кедію, представника Кавказу, чому він не хоче співпрацювати з Власовим, отримав таку відповідь: Во ми, кавказці, не роювали по сьогодні за те, щоб на своїх ножах принести нових російських імперіалістів" (ст. 422). Подібну відповідь отримав він від представника Вілорусії.

Торвальд, переконаний, що німці аж до кінця свого панування боялися творити пармію "а утераністів", про яких Гімлер і Кох ніколи й слухати не хотіли. Те, що німці під тиском воєнних подій зробили — було запізно. Варшавський похід німців на Схід відбивав болоче на всіх народах, зокрема на українському. Українцям відомо була відомо драмування Гітлера, про що на ст. 23 читаємо: "Мене (Гітлера) інтересує Україна тільки як резервуар... Національні амбіції з тільки перешкодою" (для німців в їх планах).

Німці не вміли використати в боротьбі з більшовицьким найважливішого потенціалу, тобто людського. Цю саму помилку зробили альянти. Автор згадує і висловлює табори полонених, яких американці стріляли танками, насильно вивозили їх у вантажних німецьких вагонах на "родину". Багато з них, "жильцями" відізнавали собі вени, кінчаючи життя на німецькій території. Наш малорозумний Багатурчук, як член власного "Комітету", якось спав своєю душою, емігрувавши за океан.

Одинокий ген. Шандрук в асисті д-ра Арльта представив як слід англійському командуванню "справу Української Дивізії і врятував своїх людей від примусової репарції до більшовицької. (стор. 374-5).

Торвальд у багатьох місцях підкреслює свою прихильність до російського імперіалізму. Не можемо йому заборонити цього і змусити його змінити свій погляд, щоб бути об'єктивним до таких важливих питань, зв'язаних з майбутністю Східної Європи.

Від закінчення останньої війни минує десять років. Не зважаючи на цінний досвід цієї війни, політика Західного Світу стоїть в тому самому мряпінні, що й німецька під час війни. Чи не повторюється історія? На місці власовського "Комітету Визволення Народів Росії", маємо подібний зі старими аспіраціями "Комітет Визволення від Більшовицького

КНИЖКА І ЧАСОПИС — НАЙВАЖЛИВІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ

Вол. Дорошенко

Є. Х. ЧИКАЛЕНКО

(3 нагоди 25-ліття смерті)
(1861-1929)

(2)

В 1900 році Чикаленко переїздить із Одеси до Києва, де купує собі будинок на Мадрицько-Благодієвській вулиці. Тоді ж придбав він собі й чималий маєток на Полтавщині, в с. Коновіцях Пирятинського повіту. Більшу частину закупленої тут землі він відступив селянам, а на решті — 400 десятинах — господарював сам, і це його господарство став і тут, як на Херсонщині, справжньою наглядною школою раціонального господарювання для околишніх селян.

І в Коновіцях, як і в Перешихах, у нього налагоджуються найкращі взаємини з селянами, між якими він здобув собі справжніх друзів. Селяни мали його не за ворожого собі пана, а за свою людину, що щиро до них ставився.

Розуміється, оселившись в Києві, Чикаленко відразу включився в українське життя. Він стає членом Української Громади й близько сходиться з видатними представниками українського руху. В цій добі свого життя бере він діяльну участь в українських національних починаннях та імпрезах: у "святі української літератури" — відкриті пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві в 1903 р., у "святі української пісні" — відзначенні заслуг Миколи Лисенка — в його ювілеях у Львові, Чернівцях і в Києві в 1903 році та в Петербурзі 1904 року; в ювілей Ів. Не-чуха-Левинського в Києві 1904 року. В зв'язку з святкуваннями Лисенковського ювілею в 1903 р. Чикаленко вперше відвідує Західню Україну — Галичину й Буковину та на-

ПРАЦЯ
HELP WANTED—MALE

ТОКАР
Знання німецької мови.
Стала праця. Голоситися:
MID-ISLAND INSTRUMENT CO.
935 Jerusalem Ave., Uniondale, L.I.
Tel. IV 1-9828 or IV 9-5986

МАШИНИСТИ
не оператори потрібні до кож-
ної праці. Побажані мужичини з
фабричним досвідом.
Добра платня і стала праця.
H. & N. ENGINEERING CO., Inc.
127 Water St., Paterson, N. J.

HAIRSTYLIST —
COLORIST
Талановитий. Першорядна клі-
єнтська. \$125 платня плюс ко-
місію. Короткі години.
Телефон:
PE 8-1130

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

УКРАЇНСКА УСТАНОВА
пошукує
МАШИНИСТКІН
що знає
стенографію.
Голоситися:
P. O. BOX 1169
CHURCH ST., NEW YORK 7, N. Y.

РЕСТРОВАНІ
ПІКЛЮВАЛЬНИЦІ
• 200 ліжок в загальному шпиталі
і школа піклувальниць.
Недавно відкрито новочасний
відділ. Легкий доїзд автобу-
сами і поїздами. Знаходиться
близько college на передмісті
Нью-Йорку.
• Платня від \$250 до \$300 на
місяць.
• Харчі, прання, з мешканцями
або без.
• Підвищення як авіації, що я
кількіс час.
• Додаткові особисті користи.
Зголошення до "Nursing Office"
EAST ORANGE GENERAL
HOSPITAL
East Orange, New Jersey

Читайте українські книжки в
газеті, бо часто читання веде
до просвіти, а просвіта —
до слави!

РІЗДВЯНІ
КАРТКИ
В КОЛЬОРАХ
РЕЛІГІЙНІ
12 за \$1.00
ОБІГОВІ КАРТКИ
(Австраля, Канада, Косака
і Богачевський)
10 за \$1.00
Краще — 15 за \$1.50
Замовляти згадати на адресу:
"СВОВОДА"
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.

КНИЖКА ДЛЯ ВСІХ:
дітей, юнацтва і старших
Софія Парфачович:
У ЛІСНИЧІВЦІ
Новелі
Ціна \$1.50.
Замовляти:
СВОВОДА
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ!
УКРАЇНСЬКІ ЗОЛОТІ ХРЕСТИКИ з пробою та
трьох кольоровою емаллю. 14-кар. \$10, 18-кар. \$12.
Золоті ланцюжки 10-кар. золота, довжиною 18
інч. \$3.50, 24 інч. які легко знімати через голову
\$4.50, плюс за пересилку та 2% Tax 50 центів.
(Ланцюжки без хрестиків Tax 22%). Срібні лан-
цюжки масивні, сильні для підвіски та мужчин
\$3.50. Виснаго поштою до ЗДА та Канади по одер-
жанні картки, або можна сплачувати частинами.
У ЗДА післяплатою C.O.D. На випадок недово-
лення повертаю гроші. Зберігайте цю візитку.
F. LUTWYNENKO, 1178 N. Clinton Ave., Rochester 21, N. Y.

НАВЧУ, як самому зробити рідину для волосся, так де-
шево, як 2 долари за галон, яка на протязі короткого часу
СВІВЕ ВОЛОСІС повертає до природного темного кольо-
ру. Не переплачуєте, а робить самі. Гарантований спосіб
як зробити та вживати рідину виснаго до ЗДА та Канади
по одержанні 10 доларів.
FLYT, P. O. Box 1067, Rochester 3, N. Y.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(1st 8 вул. між 2-3 Емману.)
мас на складі великий вибір суконних і зимових КАПЕ-
ЛЮХІВ від \$3.99 та більше. Маса також великий вибір
фільцових вельорових капелюхів найкращої якості в різ-
них кольорах і найновіших фасонах. Наші капелюхи со-
лідно вишиті, найкращої якості. Кожен капелюх гаран-
тований. Кушаний в нас капелюх чистістю фабрич-
ною методою. Пригадуємо, що у нашому відділі МУ-
ЖЕБСЬКОЇ ГАЛАНТЕРІЇ першої якості різноманітні сорочки, знаної марки "JAYSON" від
\$1.99 вище. Всі сорочки гарантовані в пранні. У великому виборі також: денцески, паре-
солі, светери, краватки, шкарпетки, носки, і т.д.
Присмогайте і переконайтесь про високу якість матеріалу та низьку фабричну
ціну. — Говоримо по-українськи. — Слухайте наш оголошення по радіо-програми п.
Меліника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, станція WHOM.
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятницю і суботу до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (1st 8. вул. Bet. 2-3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

Спорт

"СІЧ", — "СТРІЛА" (Трентон)
2:0 (1:0)

Епізабет, 25 листопада. — Ці
товариські змагання не трімали
емоцій, які красу, головною
причиною чого, треба вважати
дуже тяжке до гри розм'як-
ли. "Січ" мала більше з гри
та багато нагод підняти ви-
сід, що однак дало тільки бага-
то корисних до "Стріли". Січови-
кам бракувало виконання їх ак-
цій нападу та взагалі духа до
завзятого змагу, що не повин-
но бути оправданим браком
ставки ці товаришів. "Стріла"
"Стріла" працювала амбітно та
жестивно і при краді стріле-
цької диспозиції могла добути хоч
одні ворота.
Стрільцями воріт були: Сто-
ляренко в 25 хв. та Олінець у
70 хв. гри.
Суддював тренер "Січ" В.
Кобзар.
Після змагань відбулось при-
няття в домі "Січ" для гост-
ей та зустріч цих обох клубів
у настільному тенісі, в якій пе-
реможем з вислідом партій
4:2 вийшла "Січ".

ВІДКРИВАСМО СПОРТОВІ
ПРИСІД
Українські летцарські
змагання у Lake Placid, N. Y.
"У неділю, 26 грудня 1954 р.
відбудуться вряжні Спортивні
Гричні летцарські змагання в
Lake Placid, N. Y." — ось ко-
ротке оголошення нашого Олім-
пійського Комітету, організо-
ватор Спортивних Гричн Україн-
ської Молоді в ЗДА, що широким
гомоном відбулася серед усіх
наших спортивців. Змагання у
футболі, відбиванні чий копін-
ці — те можна зрозуміти; але
змагання у летцарстві?
Неже з нас летцарі, що мо-
жуть змагатися? І то де, на ле-
тцарських теренах Олімпійсь-
ких міжнародних Гричн з
1932 р.?

З присмигання треба стверди-
ти, що наші летцарі не забули
жодних днів, днів... зми" із
Карпат чий Альп, і далі хоче-
ють нашіти красою білої
катері та пошумом вітру у
видомому з'їзді "з верха на
зех". Це я вони взяли на свої
літаки важкий обов'язок пере-
ведення летцарських змагань:
Гаврилик Р., Купчинський Ю.,
Рубель Я., а побіч них Яце
В. з Канади, Курілово В. і т.д.
сі вони "старі" летцарі, з дов-
голітньою уже летцарською
заправою: організувати ці зма-
гання — хочуть не тільки про-
двинути летцарську тради-
цію, але я хочуть притягнути
для цього спорту я нових адеп-
тів. Це саме є і наміром нашо-
го Олімпійського Комітету.

Традиції...
Українське летцарство по-
вітних часів — доволі молоде;
якраз минає 50 літ, коли Будзи-
новський А. (Сокіл — Ватко-
Львів) почав у Галичині пропа-
гувати летцарство, а першим,
хто здійснив його задуми, —
був І. Боберський. Він спрова-
див з Австрії дельфіна пар ле-
теть і разом з декількома соко-
лами вилетів летцарською про-
дукцією кругом Львова.
Але чи це перші прояви ле-
тцарства на наших землях?
Чейже варіати, що прийшли до
нас із далекі півночі, були
дітьми карели сибір' і лететь, а
їхні поганські боги мали — за
їхнім віруванням — опікувати-
ся летцарством. Дослідів ви-
явили, що в Скандинавії ле-
тцарство було відоме на довгі
сторіччя перед нашою ерою.
Неже перші варіати, що пере-
бували на Україні, серед її гост-
рої я сибірської зми, забули про
можливість справного пересу-
вання по снігу при допомозі ле-
теть? Досі ніхто не присвятив
цій проблемі належної уваги, а

Ці я подібні неспівні я не над-
то точні уявлення з минулого ви-
являють, що лететь не були ра-
ніше чужі нашим землям. Але
справжній розвиток летцарства
приходиться почати з початком
XX сторіччя у Західній Україні.
Великі заслуги положив для
цього "КІП" — карпатський
летцарський клуб (осн. 1924
р.), що мав низку філій по ціло-
му краю, скоринище у Славську
та декілька зминок у Карпа-
тській молоді для летцарства.
І. Кавалір Чардин (1911 р.)
малоє сибірської плетини, що їх
аживали мешканці кавказьких
берегів Чорного моря.

Знов жеж у праці А. Quaglin-
des, "Sarmatiae Europaeae de-
scriptio", 1578 р. находимо ри-
сунков летцарів на полюван-
ні. Кавалір Чардин (1911 р.)
малоє сибірської плетини, що їх
аживали мешканці кавказьких
берегів Чорного моря.

В тому ж приблизно часі по-
чинає ставити летцарство пер-
ші кроки я у Донецькій я пово-
лі огортає цілу Україну 1927 р.
відбувається "зимова спарта-
кіа" з бігачами я сококами. Те-
пер іде підготовка до таких зма-
гань на широку скало.

А тут, у нас?
Чи хотіли раніше вправляти ле-
тцарство не находимо згад-
ок у наших американських
журналах. Побажання було б,
щоб учасники (якщо такі були)
згадали про те, хоч би для і-
сторії. Зате тихо я скромно від-
булися деякі наші пластуні ле-
тцарські змагання у минулому
році в Алясках, на межі стей-
т Н. М. — і Па. Тимі, "відваж-
ними" були "Вурлаки". Вони я
займаються організацією цого-
ричних летцарських змагань у
Lake Placid. Їхній досвід дає
запоруку дбайливого пере-
ведення змагань.

Масно надію, що 26 грудня
з'їдуться до Lake Placid всі ле-
тцарі, щоб взяти участь у цих
наших летцарських змаган-
нях у ЗДА.
Е. Ж.

Ол. Неприцький-
Грановський:
ІСКРИ ВІРІ
Поезія, том 5
Ціна \$1.50.
Замовляти:
СВОВОДА
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

FLYT, P. O. Box 1067, Rochester 3, N. Y.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(1st 8 вул. між 2-3 Емману.)
мас на складі великий вибір суконних і зимових КАПЕ-
ЛЮХІВ від \$3.99 та більше. Маса також великий вибір
фільцових вельорових капелюхів найкращої якості в різ-
них кольорах і найновіших фасонах. Наші капелюхи со-
лідно вишиті, найкращої якості. Кожен капелюх гаран-
тований. Кушаний в нас капелюх чистістю фабрич-
ною методою. Пригадуємо, що у нашому відділі МУ-
ЖЕБСЬКОЇ ГАЛАНТЕРІЇ першої якості різноманітні сорочки, знаної марки "JAYSON" від
\$1.99 вище. Всі сорочки гарантовані в пранні. У великому виборі також: денцески, паре-
солі, светери, краватки, шкарпетки, носки, і т.д.
Присмогайте і переконайтесь про високу якість матеріалу та низьку фабричну
ціну. — Говоримо по-українськи. — Слухайте наш оголошення по радіо-програми п.
Меліника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, станція WHOM.
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятницю і суботу до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (1st 8. вул. Bet. 2-3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

Літак, який може стартувати з 25-стопової площі

Нью-Йорк, Н. Й. — Авіокон-
структор Вільям Р. Костер
повідомляє, що йому вдалось
сконструювати новий тип лі-
така — CSW-2, який може
стартувати з площі лише в
25 стій завдовжки, а призем-
люватися може на кожному
подвір'ї. За одну хвилину
він може злетіти вгору на ви-
соту 4,000 стій, розвивати
швидкість до 175 миль на го-
дину. Але цей літак зможе
летіти також із швидкістю
всього лише 11 миль на го-
дину. Р. Костер заявляє, що
його літак — це не гелікоп-

Новленд передбачає агресію Китаю в найближчому році

Вашингтон. — Провідний
республіканської більшості в
Сенаті, сенатор Вільям Ф.
Новленд передбачає, що ко-
муністичний Китай в най-
ближньому році почне "нову
агресію" і закликає уряд
ЗДА бути готовим до того,
щоб протиставитися цій аг-
ресії. Сенатор Новленд за-
явив, що говорить він не в
імені уряду, а в своїм влас-
ному. Агресія комуністичного
Китаю — на його думку —
може бути проти Формози.
Південної Кореї, або Півден-
ної Азії. "Можливо", що в
найближчий війні атомової
і водневої зброї можуть не за-
стосуватися, але атомова
зброя, — це єдина перевага,

яку матимуть ЗДА і якою
можна буде оборонити Захід-
ну Європу, коли б на неї на-
пали комуністи впродовж
найближчих двох років. Ці
думки висловив сенатор
Новленд в інтерв'ю з пре-
сним журналістом каліфорнійського
журналу "Фортнайт". Сена-
тор Дж. Вільям Фулбрайт,
промовляючи через телебач-
ню станцію, заявив, що уряд
ЗДА не сміє йти за голосом
сенатора Новленда, який ре-
комендує запобіжну війну, а
мусить діяти таким способом,
щоб можна було продовжу-
вати мирне співіснування з
Совєтами, які тепер "не ба-
жають загальної війни".

ЧЛЕ ПРОПОНУС ЗАСНУ-
ВАТИ БАНК ДЛЯ ЛАТИН-
СЬКОЇ АМЕРИКИ

Петрополь, Бразилія. — На
Міжамериканській Економіч-
ній Конференції, яка відбува-
ється в Петрополісі, в Бразилії,
представник Чилійської
Республіки Дж. Прат подав
пропозицію заснувати окре-
мий стабілізаційний банк для
розв'язки важких господар-
ських проблем, які стоять пе-
ред деякими державами Ла-
тинської Америки. Прат за-
явив, що ЗДА дають допомо-
гу державам по всьому світу,
але замало допомагають Ла-
тинській Америці. Пропоно-
ваний Пратом стабілізацій-
ний банк, але була б побажана
співпраця і цієї країни. Чі-
лійська делегація на цій ко-
нференції опрацювала план
створення цього банку, згід-
но з яким він мав би 1,600,
300,000 дол. капіталу. ЗДА
те погоджуються на органі-
зацію такого банку тому, що
функцію може викону-
вати Міжнародний Банк для
відбудови і розвитку, Ек-
спорто-Імпортний банк або
інші приватні банки, а та-
кож тому, що ЗДА мусили б
дати гроші для цього нового
банку, контрольованого чу-
жими державами.

Знов жеж у праці А. Quaglin-
des, "Sarmatiae Europaeae de-
scriptio", 1578 р. находимо ри-
сунков летцарів на полюван-
ні. Кавалір Чардин (1911 р.)
малоє сибірської плетини, що їх
аживали мешканці кавказьких
берегів Чорного моря.

В тому ж приблизно часі по-
чинає ставити летцарство пер-
ші кроки я у Донецькій я пово-
лі огортає цілу Україну 1927 р.
відбувається "зимова спарта-
кіа" з бігачами я сококами. Те-
пер іде підготовка до таких зма-
гань на широку скало.

А тут, у нас?
Чи хотіли раніше вправляти ле-
тцарство не находимо згад-
ок у наших американських
журналах. Побажання було б,
щоб учасники (якщо такі були)
згадали про те, хоч би для і-
сторії. Зате тихо я скромно від-
булися деякі наші пластуні ле-
тцарські змагання у минулому
році в Алясках, на межі стей-
т Н. М. — і Па. Тимі, "відваж-
ними" були "Вурлаки". Вони я
займаються організацією цого-
ричних летцарських змагань у
Lake Placid. Їхній досвід дає
запоруку дбайливого пере-
ведення змагань.

Масно надію, що 26 грудня
з'їдуться до Lake Placid всі ле-
тцарі, щоб взяти участь у цих
наших летцарських змаган-
нях у ЗДА.
Е. Ж.

Ол. Неприцький-
Грановський:
ІСКРИ ВІРІ
Поезія, том 5
Ціна \$1.50.
Замовляти:
СВОВОДА
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

Ол. Неприцький-
Грановський:
ІСКРИ ВІРІ
Поезія, том 5
Ціна \$1.50.
Замовляти:
СВОВОДА
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

Ол. Неприцький-
Грановський:
ІСКРИ ВІРІ
Поезія, том 5
Ціна \$1.50.
Замовляти:
СВОВОДА
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

FLYT, P. O. Box 1067, Rochester 3, N. Y.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(1st 8 вул. між 2-3 Емману.)
мас на складі великий вибір суконних і зимових КАПЕ-
ЛЮХІВ від \$3.99 та більше. Маса також великий вибір
фільцових вельорових капелюхів найкращої якості в різ-
них кольорах і найновіших фасонах. Наші капелюхи со-
лідно вишиті, найкращої якості. Кожен капелюх гаран-
тований. Кушаний в нас капелюх чистістю фабрич-
ною методою. Пригадуємо, що у нашому відділі МУ-
ЖЕБСЬКОЇ ГАЛАНТЕРІЇ першої якості різноманітні сорочки, знаної марки "JAYSON" від
\$1.99 вище. Всі сорочки гарантовані в пранні. У великому виборі також: денцески, паре-
солі, светери, краватки, шкарпетки, носки, і т.д.
Присмогайте і переконайтесь про високу якість матеріалу та низьку фабричну
ціну. — Говоримо по-українськи. — Слухайте наш оголошення по радіо-програми п.
Меліника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, станція WHOM.
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятницю і суботу до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (1st 8. вул. Bet. 2-3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

СТІВЕНСОН ВЕРТАЄТЬСЯ
ДО АДВОКАТСЬКОЇ
ПРАКТИКИ

Савтерн Пайнс, Північна
Кароліна. — Вушній демо-
кратичний кандидат на пре-
зидента ЗДА Адлей Стівен-
сон, який є одностасно я го-
ловую Демократичної Партії,
заявив, що він, правдоподі-
бно, залишить політичну ді-
яльність і присвятить себе
адвокатській практиці, яку
залишив, коли був губерна-
тором та коли кандидував на
президента ЗДА. Стівенсон
довівши час відпочивав у Пів-
нічній Кароліні, де заявляв
своїм приятелям, що "дов-
гий час належить до безро-
боти" і тому хоче покинути
активну політику і знову ве-
сти адвокатську практику.
Стівенсон вийхав з Північної
Кароліни до Пінаго.

• З Канади мають перевезти
до ЗДА 11 мільйонів ялинок. До
самого Нью-Йорку мають при-
везти з Канади три мільйони
ялинок. Доставка ялинок із Ка-
нади до ЗДА — добрий інтерес,
на якому зароблять також і
канадські залізниці.

Посмертні Згадки

ОЛЕКСА КАПУСТЯНИК, член
В-на св. Стефана відд. 221
УНСоюзу в Пінаго, помер у
74 році життя 4-го листопада
1954 р. Похоронений в селі
Виселенка Конячичі, поїт
Гусатин, Зах. Україна. Оста-
вив у спадку доньку Катер-
ину Пейш, сина Паала і
Бенедикта. Похорон відбувся
6-го листопада за укр. Право-
славної Церкви св. Володими-
ра при церкві Родилин, Членів
відд. 221. Присутні та від-
пронаджені на Елмуд цинтар.
— В. Н. П.

ФРАНКО ЯНОВСЬКИЙ, довго-
літній член В-на св. Стефана
Петра і Паала відд. 338 УНСо-
юзу в Монасес, Па., помер
11-го листопада 1954 р. Похо-
рон в селі Чашин, поїт Песко-
ко, Галичина. Був піонером
цього монесскої громади і
дуже щирим жертводавцем.
Довголітній секретарем і клі-
каровим делегатом конвен-
ції УНС. Похорон в спадку
дружину Юстину, сина Язко,
брата Паала і сестри. Похо-
рон відбувся 18 листопада з
Прасолавної Церкви св. о.
Николая в Монасес. — В. Н. П.

П. Яновський, секр.
МІХАЙЛО МНЧОВСЬКИЙ, довго-
літній член УНСоюзу відд.
300 в Джамстаті, Па., по-
мер 5-го листопада 1954 р.
в 63. році життя. Похорон
відбувся з міста Устрики, по-
їт Песко, Зах. Україна. По-
хорон в спадку дружину Ма-
рію, 5 синів, Івана, Николая,
Стефана, Йосипа і Володими-
ра, одну доньку Марію і 8
внука. Похорон відбувся 8-го
листопада в присутності Ро-
дини, Членів і Приятелів з
Дому Похоронного до греко-кат.
церкви на Реллах, а відтак на
Holy Name цинтар в Ебенс-
бург, Па. — В. Н. П.

Ф. Кавчак, секр.
МІХАЙЛО МНЧОВСЬКИЙ, довго-
літній член УНСоюзу відд.
300 в Джамстаті, Па., по-
мер 5-го листопада 1954 р.
в 63. році життя. Похорон
відбувся з міста Устрики, по-
їт Песко, Зах. Україна. По-
хорон в спадку дружину Ма-
рію, 5 синів, Івана, Николая,
Стефана, Йосипа і Володими-
ра, одну доньку Марію і 8
внука. Похорон відбувся 8-го
листопада в присутності Ро-
дини, Членів і Приятелів з
Дому Похоронного до греко-кат.
церкви на Реллах, а відтак на
Holy Name цинтар в Ебенс-
бург, Па. — В. Н. П.

Пісні Українських Січових Стрільців
в'язанка 1-ша для чоловічого хору
зложив ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ.
Ціна 50 центів.
Продає: Книгарня "Свобода", 81-83 Grand St., Jersey
City 3, N. J.

ЦІЛУ БІБЛІОТЕКУ ЗАСТУПІТЬ
ВАМ І ВАШІМ БЛИЗЬКИМ
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТРИ ВЕЛИКІ КНИГИ
1280 ст. дрібною, у два столб-
чики.
Багато ілюстрацій. Маш. Усе
знає про Україну!
Замовляйте в "Свободі". Ціна
грощи книг у полотняній оправі —
\$48.60.
"СВОВОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3373. Посадив його
DRINKING DEEPLY OF HARD LUCK HARRIGAN'S
CURE-ALL, TARZAN SPEWED IT FORTH WITH AN
EXPLOSIVE BELLOW. THIS STUFF WAS MORE
POTENT THAN FIRE WATER.

Глибоко потягнувши з тої
панації невдахи Гаррігена,
Тарзан виплював усе з гуч-
ним вибухом. Цей плін був
міцніший від вогненної води.

Немов розлютований са-
мець мавп, король джунглів
скочив до жахом проляглого
Гаррігена... скопив його...

... і махнув ним на передон
воза, аж пішла луна.

MISCELLANEOUS

ГАРНІ КИЛИМИ
І ХІЩНИКИ
обиття на мебл.
LINOLEUM
низької ціни.
ТІЛЬКІ У ФІРМИ
State Floor Covering Co.
330 State St., Perth Amboy,
N. J. Tel. Hillcrest 2-2240

МАЛИН ЗАВДАТОК
затримав Вам кожне
купило до св.т.
ЗНИЖКИ
звичай-
но \$9.95
\$4.95
Продаж
Schwinn
роверів,
детей
мобіл,
і т.д.
Великі візки для ялинок.
Lay-A-Way Christmas Plan
KANTOR'S
Juvenile Furniture
442 Claremont Parkway
Near Park Ave., Bronx, N. Y.
LU 3-1030 — TR 2-9058

Ничого кращого за таку ціну!
Вушній не залишає садити
і дуже чисто.
Nut or Stove — \$21.50
Pea — 18.50
Buckwheat \$16.00; Rice \$15.00
HARRISON 6-2132
MORRIS DEMEL
615 Essex St., Harrison, N. J.
Lerni сплати.

ПЕРШОКЛАСНІ
НАПРАВИ
І ПЕРЕРІВКИ ДОМІВ
Телефонуйте:
MR. R. ANDERSON
Orange 5-6093 —
Lambert 3-8805
Гарантия виконання — еста-
ти за угодою.

REAL ESTATE

CROWN NIGHTS — BROOKLYN
Дім напівдвокормлений з чер-
воної цегли, 10 кімнат, модерні,
охла, огрівання, стіки, ванн,
заслонки я багато особливостей.
Влиз, шкіль, склепін і комуніка-
ції. Власник продає по умір.
ціні.
Тел. власника President 4-1924

Продам
RAINBOW DINER
У добрий положення коло фаб-
ри на стрійній дорозі No. 5.
Містакість, 51 осіб. Все модерне.
Продажу цю бізнес від 2-го
лотаго 1942 р. По більшій ін-
формації прошу писати або те-
лефонувати "in person".
WASYL GUDZIJ
236 King St., Herkimer, N. Y.
Телефон: 1913R

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСИРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1954 Р.

ДЕП. СТАРШИЙ ЧЛЕН

ПРИХІД:

Відділ Залатив	Відділ Залатив
1	227.0
2	221.0
3	118.0
4	93.5
5	67.7
6	24.4
7	221.7
8	476.1
9	179.3
10	150.5
11	167.4
12	23.0
13	473.5
14	480.3
15	121.0
16	108.8
17	111.5
18	62.9
19	391.3
20	279.2
21	101.1
22	80.2
23	125.7
24	333.6
25	31.4
26	316.2
27	130.7
28	134.5
29	102.8
30	126.5
31	27.9
32	132.1
33	16.0
34	246.3
35	195.1
36	547.1
37	850.2
38	80.7
39	31.7
40	340.6
41	54.9
42	102.2
43	537.0
44	141.2
45	106.3
46	68.1
47	214.2
48	126.5
49	67.7
50	213.1
51	160.3
52	224.7
53	152.2
54	155.2
55	379.1
56	736.0
57	56.8
58	68.4
59	1,048.0
60	183.7
61	97.4
62	201.3
63	221.6
64	390.4
65	103.0
66	69.8
67	69.8
68	141.2
69	232.8
70	526.3
71	49.6
72	83.5
73	18.6
74	71.2
75	183.7
76	59.2
77	27.1
78	207.3
79	131.4
80	53.0
81	144.3
82	1,132.8
83	41.4
84	341.0
85	140.8
86	107.1
87	202.0
88	207.2
89	31.7
90	1,079.4
91	280.2
92	199.8
93	144.2
94	143.4
95	147.0
96	123.9
97	156.4
98	53.4
99	326.7
100	101.6
101	184.2
102	231.3
103	203.6
104	181.9
105	156.8
106	113.8
107	365.2
108	328.0
109	88.2
110	265.0
111	148.1
112	423.8
113	93.9
114	1,225.9
115	119.7
116	23.6
117	737.1
118	134.0
119	251.3
120	111.6
121	37.5
122	285.0
123	87.2
124	121.3
125	117.1
126	364.5
127	471.0
128	108.9
129	96.9
130	392.6
131	770.1
132	37.3
133	137.6
134	285.1
135	133.8
136	95.7
137	166.4
138	79.7
139	792.8
140	283.8
141	275.8
142	71.4
143	93.3
144	545.0
145	25.1
146	225.3
147	353.0
148	91.8
149	60.0
150	108.9
151	308.4
152	83.3
153	441.5
154	161.0
155	101.7
156	190.5
157	415.6
158	248.1
159	315.2
160	214.8
161	237.1
162	102.8

ВІДІДІЛ ЗОСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ

Відділ Залатив	Відділ Залатив
1	3,191.24
2	227.64
3	180.40
4	699.18
5	45.40
6	14.93
7	1,022.08
8	62.85
9	307.94
10	580.13
11	433.88
12	37.19
13	191.43
14	192.07
15	57.88
16	27.22
17	19.59
18	2,071.81
19	127.19
20	23.73
21	25.43
22	338.48
23	76.55
24	543.75
25	200.08
26	114.07
27	397.95
28	45.56
29	195.16
30	123.42
31	11.71
32	83.08
33	26.49
34	62.03
35	338.36
36	128.00
37	78.22
38	20.51
39	25.80
40	168.42
41	65.10
42	223.83
43	41.33
44	55.99
45	385.38
46	51.64
47	16.96
48	194.40
49	47.80
50	64.52
51	122.29
52	718.82
53	14.70
54	87.10
55	187.32
56	195.46
57	231.59
58	195.59
59	637.46
60	414.07
61	611.59
62	144.09
63	199.54
64	95.92
65	28.07
66	214.26
67	139.52
68	289.00
69	101.89
70	34.95
71	178.40
72	727.31
73	202.96
74	481.01
75	39.65
76	129.02
77	164.17
78	22.94
79	222.77
80	53.37
81	30.59
82	5.73
83	10.35
84	18.57
85	10.71
86	6.88
87	2.86
88	4.40
89	3.04
90	2.54
91	4.86
92	2.66
93	3.37
94	2.55
95	2.50
96	24.11
97	3.53
98	5.34
99	5.66
100	2.65
101	2.82

ВІДІДІЛ ЗАПОВІДІВ

Відділ Залатив	Відділ Залатив
1	137
2	147
3	168
4	170
5	179
6	185
7	204
8	219
9	221
10	252
11	270
12	271
13	283
14	292
15	316
16	334
17	334
18	336
19	384
20	387
21	370
22	356
23	432
24	481
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

ВІДІДІЛ ЗАПОВІДІВ

Відділ Залатив	Відділ Залатив
1	137
2	147
3	168
4	170
5	179
6	185
7	204
8	219
9	221
10	252
11	270
12	271
13	283
14	292
15	316
16	334
17	334
18	336
19	384
20	387
21	370
22	356
23	432
24	481
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

ВІДІДІЛ ЗАПОВІДІВ

Відділ Залатив	Відділ Залатив
1	137
2	147
3	168
4	170
5	179
6	185
7	204
8	219
9	221
10	252
11	270
12	271
13	283
14	292
15	316
16	334
17	334
18	336
19	384
20	387
21	370
22	356
23	432
24	481
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

ВІДІДІЛ ЗАПОВІДІВ

Відділ Залатив	Відділ Залатив
1	13

